

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
ЗА ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК
8. РАЗРЕД ШКОЛСКЕ 2021/2022. ГОДИНЕ

АКТИВ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Напомена: Све евентуалне корекције плана наставе српског језика биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Сврха програма образовања

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, физичке, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложенем друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развој друштва.

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;

- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

СРПСКИ ЈЕЗИК (VIII разред)

Циљ и задаци

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;

- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне); поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

Оперативни задаци:

- савладавање главних правила акценатске норме књижевног језика
- обновити, савладати и делимично проширити садржаје из претходних разреда из граматике и правописа
- формирати критеријуме за самосталан избор, анализу и процену уметничких дела доступних узрасту
- упознати технику писања реферата
- овладати расправом као обликом усменог и писменог изражавања
- систематизовати градиво из свих програмско-тематских подручја

Садржаји програма	Обрада	Утврђивање	Систематизација	Укупно
Језик	16	15	13	44
Граматика	14	12	11	37
Правопис	2	3	2	7
Књижевност	34	14	12	60
Школска лектира	24	11	10	45
Домаћа лектира	10	3	2	15
Култура изражавања	7	15	10	32
Говорно изражавање	1	1	1	3
Писмени изражавање	6	14	9	29
Укупно	57	44	35	136

Редни број	Назив теме	Кључни појмови	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
	Језик	<p>-Развој српског књижевног језика</p> <p>-Језик свакодневне комуникације</p> <p>-Грађење речи</p> <p>-Фонетика</p> <p>-Морфологија</p> <p>-Синтакса</p> <p>-Акцентска норма</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Естетичка компетенција</p>	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>– објасни настанак и развој српског књижевног језика;</p> <p>– разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа;</p> <p>– сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи;</p> <p>– именује дијалекте српског језика;</p> <p>– разуме постојеће језичке прилике у Србији;</p> <p>– издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења;</p> <p>– користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом;</p>	<p>CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)</p> <p>CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима</p> <p>CJ.1.3.18. зна основне податке о пореклу и дијалекатској разумењености српскога језика</p> <p>CJ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање)</p> <p>CJ.3.3.3. зна и у свом говору примењује акценатску норму</p> <p>CJ.3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези са њима)</p> <p>CJ.2.3.1.Одређује место акцента у речи</p> <p>CJ.3.2.5.зна и доследно примењује правописну норму</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: ученици уочавају промене у графемама и лексници српског језика кроз време</p> <p>-Ученици развијају позитиван однос према значају Вукове реформе и посебности српског језика</p> <p>Препознавање на примерима различитих функционалних стилова</p> <p>- обнављају стечена знања о синтагмама</p> <p>-уочавају значења сваке од појединих врста зависних реченица</p> <p>-Речи настале претварањем</p> <p>-Различита вежбања у творби речи</p> <p>-Примена стечених знања о проклитикама и енклитикама на различитим примерима у тексту</p> <p>- Самоевалуација и евалуација</p>	<p><i>Формативно</i></p> <p><i>,</i></p> <p><i>свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p>

		<p>-Правопис</p> <p>-Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену</p> <p>-Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме)</p> <p>-Генитивни знак</p> <p>-Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци</p>		<p>– доследно примени правописну норму;</p> <p>– примени основна правила о распореду акцената;</p> <p>– уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила;</p> <p>– пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова;</p> <p>– уочи разлику између речи и лексеме;</p>	<p>CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима</p> <p>CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева</p> <p>CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: текстова, табела</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p> <p>Кроз практичне примере ученици показују могућност да самостално користе правописне знаке</p> <p>-Дата правописна правила ученици примењују у говорној култури</p> <p>Корелација: страни језици, информатика</p>	<p><i>Формативно , свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Рад на тексту-групни рад</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера-вежба</i></p>
Језич		<p>-Текстови писани различитим функционалним стиливима</p> <p>-Лексикологија</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Естетичка компетенција</p>	<p>– пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова;</p> <p>– напише приказ, расправу и краћи есеј;</p> <p>– користи речник, енциклопедију и лексикон;</p> <p>– уочи манипулацију у пропагандним текстовима;</p>	<p>CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)</p> <p>CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу</p> <p>CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан</p> <p>CJ.2.2.2. саставља вест, реферат и извештај</p> <p>CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслове деловима</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Ученици развијају своју писменост</p> <p>-Ученици подстичу своју стваралачку моћ и развијају кретивност</p> <p>-Одговарањем на различите теме ученици негују врлине и позитивне вредносне системе</p> <p>-Многобројним примерима ученици евалуирају своје знање</p> <p>-Ученици практично примењују усвојена теоријска знања о речима, реченици и падежима</p> <p>-Самостално примењују правописна правила</p>	<p><i>Формативно , свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак-Радна свеска</i></p> <p><i>Писана провера-вежба</i></p>

		-Расправа и есеј на задату тему			текста CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму	Самоевалуација и евалуација Корелација: веронаука, народна традиција, историја, музичко	
		-Језичке вежбе -Говорне вежбе -Изражајно казивање стихова, јачање вербалног самопоуздања		<p>– повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту</p> <p>– чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања;</p> <p>– тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове;</p> <p>– критички промишља о стварности на основу прочитаних дела;</p>	<p>CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу</p> <p>CJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)</p> <p>CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан</p> <p>CJ.2.2.2. саставља вест, реферат и извештај</p>	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Јавним излагањем ученици развијају реторичке способности -Изражајним казивањем стихова потврђују лепоту народног стваралаштва -Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију Самоевалуација и евалуација Корелација: реторика, историја,	<i>Формативно</i> , <i>свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Презентације ученика,</i> <i>панои</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Писана провера-вежба</i> <i>дебата</i>
	Књиж	-Лирика -Епика - Драма -Научно	-Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама	<p>– истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи;</p> <p>– повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда;</p> <p>– издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације;</p> <p>– уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање;</p> <p>– повеже књижевна дела са историјским</p>	<p>CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима аутора тих дела</p> <p>CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)</p> <p>CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епiku и драму</p> <p>CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани, неримовани; осмерац и десетерац)</p> <p>CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог, монолог</p> <p>CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура</p>	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Изражајним читањем ученици утичу на говорну културу -Читањем самостално доносе закључке о стваралаштву појединих писаца -Уочавањем стилских средстава ученици вреднују литерарни поступак -На примеру песме стичу и примењују знања о строфи, стиху и рими. -Читањем различитих приповедних врста ученици развијају позитиван став о прозном стваралаштву -Познавањем стваралачког опуса неког писца ученици	<i>Формативно</i> , <i>свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Провера</i>

	<p>популарни текстови</p> <p>-Домаћа лектира</p> <p>-Књижевно-теоријски појмови</p>	<p>-Комуникација</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Естетичка компетенција</p>	<p>или другим одговарајућим контекстом;</p> <p>– одреди временски оквир у којем је писац стварао;– разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта;</p>	<p>у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја) CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: тему, мотив, фабулу, време и место радње, лик...</p> <p>CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломка, ликова, карактеристичних ситуација CJ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре књижевноуметничком тексту</p> <p>CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова карактеристичних тема и мотива</p>	<p>самостално закључују о вредностима тих дела</p> <p>-Читајући уче да препознају оно што ће их лично највише заинтересовати и подстаћи да се тиме додатно баве</p> <p>-На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима, перспективи приповедача</p> <p>-Упоредјују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p> <p>Повезивање са савременошћу</p> <p>Корелација су другим предметима: српски, ликовно, веронаука, географија</p>
--	---	---	--	---	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177

Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;</p> <p>процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором и технологијама и извођење радних задатака.</p>	<p>ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);</p>	<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p> <p>-Комисија ученика и наставница</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања 5 Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>	
	<p>ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);</p>	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора Хронолошка прецизност Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>	
		<p>-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију</p>	<p>За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник</p>	<p>Свакодневно током године праћење</p>	
		<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност Све забележено са часова</p>	<p>На крају наставне године</p>	
	<p>ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);</p>	<p>- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене</p>	<p>Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5</p>	<p>Након сваке теме</p>	

			- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која ураде добијају +5	По потреби
			Читалачки дневник	Уредно вођење + Изузетно детаљно, свеобухватно и комплетно 5	Крај школске године
Ангажовање ученика у настави.	одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	веома висок степен ангажовања ученика (5)	Вођење евиденције од стране наставника о:	- Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано - Учесталост јављања и активност по месецима - Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада - Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) - Спреман је да помогне другима - Иницијатива и квалитет продукта	- Пресек стања по тромесечјима
висок степен ангажовања ученика (4)	- Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)				
уз ангажовање ученика (3)	- Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)				
ангажовање ученика (2)	- Учешћу на такмичењима - Посета културно-историјским институцијама и догађајима (позориште) - Несебичном пружању помоћи другим ученицима - Израда паноа, различитих врста излагања				